
Studenti si vyzkoušeli, jak se žije na vozíku

Studenti si vyzkoušeli, jak se žije na vozíku

Studenti prvního ročníku katedry speciální pedagogiky Univerzity Karlovy vyrazili na podzim loňského roku do pražských ulic, aby si na vlastní kůži vyzkoušeli, s jakými bariérami se setkávají lidé upoutaní na vozík. Akce byla součástí projektu Jedeme v tom s vámi, který organizuje občanské sdružení Asistence. O tomto projektu, ale i dalších aktivitách katedry speciální pedagogiky jsme si povídali s doc. PaedDr. Vandou Hájkovou, Ph.D.

Můžete nám nejprve v krátkosti představit, jaké obory mohou studenti na vaší katedře absolvovat?

Máme tři studijní obory. Z jednooborové speciální pedagogiky nastupují absolventi do různých podoborů speciální pedagogiky, často do neziskové sféry nebo školství, ale jako nepedagogové. Pak máme speciální pedagogiku se zaměřením na vzdělávání, jejíž absolventi odcházejí do škol. A dnes nově díky inkluzi a integraci žáků se speciálními potřebami do běžných škol to studují ještě s nějakým dalším předmětem, například češtinou nebo IT technologiemi, který na těchto školách využijí. Třetím bakalářským oborem je psychologie-speciální pedagogika. Tento obor se studuje na naší fakultě, ale na katedře psychologie. Odtud odcházejí budoucí pracovníci pedagogicko-psychologických poraden či školských poraden. Zde je potřeba, aby absolventi nebyli „jednonoží“, ale měli dvouobor, tedy psychologii i speciální pedagogiku. V magisterském studiu si pak už vybírají jednooborovou psychologii nebo speciální pedagogiku.

Studují na katedře i sami handicapovaní studenti?

Oproti jiným oborům máme určitě vyšší procento studentů s handicapem. Při katedře speciální pedagogiky působí i poradna pro studenty s handicapem, která jim pomáhá projít všemi úskalími studia.

Katedra speciální pedagogiky nabízí studentům možnost zapojovat se do různých zajímavých projektů, jako je Jedeme v tom s vámi. Tyto projekty jsou součástí výuky nebo se jich studenti účastní „navíc“ oproti svému studiu?

S akreditací nových bakalářských programů se zúžil prostor pro povinné a řízené praxe. Studenti mají povinný univerzitní základ, odborné předměty a praxi, které se nám ovšem zdálo být méně než v dobíhajících programech. Proto jsme se rozhodli program bakalářský i magisterský posílit programem řízené reflexe speciálního pedagoga. U nás je to novinka, ale v zahraničí se to na univerzitách i vysokých školách hodně provádí. Student nejen studuje, ale také reflektuje svoji studijní realitu i realitu praxe. Aby do konce svého studia došel k nějakým závěrům, uvědomil si, kam spěje v oboru, co už o cílových klientských skupinách ví, co by měl dát nastudovat, je ta reflexe řízená. Aktivita studentů v těchto programech jsou tedy hodnoceny kredity.

V čem vidíte největší význam zapojení studentů do projektu Jedeme v tom s vámi?

Projekt běží už třetím rokem a za dobu jeho trvání se do něj zapojilo už přes 360 studentů. S kolegou Erikem Čiperou, který je zástupcem ředitelky sdružení Asistence, nás napadlo, že takový projekt studenti ideálně využijí pro svoji budoucí praxi. Navíc si v ulicích sami vyzkouší realitu a zažijí tu určitou bezmocnost na vozíku. Uvědomí si bariéry nejen fyzické, ale i psychické, které jsou mnohdy daleko větší. Ostrůvek na silnici se v nejhorším případě objede, ale přehlížení a nedostatek vstřícnosti se odstraňují hůře. Jako velmi pozitivní a přínosnou pro svůj život reflektovalo tuto zkušenost více než 90 % studentů. Někteří dokonce tvrdili, že teprve až poté, co tuto zkušenost zažili, získali skutečný vztah k oboru. Navíc se při tomto projektu potkají studenti pedagogického i nepedagogického zaměření, navzájem si prezentují své výstupy, konzultují je a oponují. Proto si myslím, že má smysl v tom i nadále pokračovat. Na příští rok máme dokonce i slib od paní děkanky, že se projektu sama osobně zúčastní.

Spolupracujete ještě s dalšími organizacemi?

Stabilní spolupráci máme se dvěma neziskovými organizacemi, a to proto, že jejich vzniku pomohli přímo i tvůrci studijního programu speciální pedagogika. Tyto organizace se samostatnými staly po roce 1990. Jsou to somatopedická společnost a psychopedická společnost. Somatopedická společnost sdružuje vzdělavatele studentů i dospělých s tělesným postižením, psychopedická společnost pak s mentálním postižením. S těmito organizacemi studenti vstupují do kontaktu již během prvního ročníku v rámci různých odborných seminářů a konferencí.

Pak jsou tu ale další neziskové organizace. Například Spiralis nám druhým rokem dovzdělává a školí studenty v programech sociálního managementu, což je velmi cenné, neboť sociální management je náročné téma na to, aby se zařadilo do tak předimenzovaného studijního programu, jako je speciální pedagogika. Navíc se také obtížně realizuje, neboť se stále obměňuje. Každý rok rovněž naši studenti pomáhají s přípravou abilympiády v Jedličkově ústavu. Nejenom že se účastní akce přímo na místě, ale vymýšlí a vyhodnocují různé soutěže, s čímž je nutné začít již v tříměsíčním předstihu. Nebráníme se ale žádné spolupráci, do mnoha projektů se zapojujeme ad hoc, když jsme osloveni.

Z reflexe studentů

„Cestování po Praze nám šlo velice hezky, až do chvíle, kdy jsme se rozhodli, že pojedeme tramvají. Na zastávce Václavské náměstí bychom museli čekat 45 minut, tak jsme zvolili variantu dopravit se pěšky na Národní třídu. Na Národní třídě už jsme měli více variant tramvají, tudíž jsme se po 20 minutách dočkali potřebné tramvaje.“

Adéla Koudelková, Alžběta Sýkorová, Michal Bazala

„Jak se dostat do metra. Cestou, kudy chodíme vždycky, to nešlo, tolik schodů s vozíkem, pokud s sebou nemáte dva silné muže, nejde zvládnout. Tak jsme se chtě nechtě museli vrátit těžce zdolaným kopečkem zase dolů a malým parčíkem se dostat až k metru. Směrem na Háje je sice metro tvář jako bezbariérové, ale vozíčkáři zas až tak život neusnadňuje. Podívejte se jenom na vjezd do metra. Je tak úzký, že i zkušený řidič má problém vmanévrovat do úzkého prostoru. Což pak člověk, který jede sám.“

Lucie Pekárková, Julie Čechová, Lenka Kudrnová

(Lucie Kettnerová)